

Az első hajótól folyásirányban lefelé 20 m-rel egy vas-horgony környékén az üledékből megmunkált faelemek részei álltak ki. A felszínre hozott 2,3 m hosszú töredék 20 cm széles és 4,5 cm vastag. Egy az előzőhöz hasonló kovácsoltvas-szeg eredeti helyén megőrződött, egy másikra rozsdás falú lyuk utalt. Mindez a hartai 2. számú roncsra emlékeztet. Mivel egy 2003-ban Győrött, a Rábában talált 18. század eleji, valószínűleg hajóhoz tartozó faelem faszögelést találtunk, illetve J. Dörtsch 1723-ban kelt, a szegedi hajó kiemelésével foglalkozó levele is faszögelést említ, már a helyszínen feltételeztük, hogy a két (valószínűleg hajóból származó) palánk deszka újkori (18. század közepe–19. század második harmada).

Dr. Grynaeus András a 2. roncs faanyagából megállapította, hogy legkorábban 1864-ben vágták ki.

2004. június 22–23-án folytattuk a medertérképen található objektumok szemlélését. A vártól É-ra, a horgonyzó hajók előtti halmokról megállapítottuk, hogy azok recens eredetűek, így visszatértünk az 1. hajóroncs-hoz, hogy helyszínrajzot készítsünk, továbbá famintát vegyünk, illetve szondát nyissunk a belsejében. A helyszínrajzot a kutatásban részt vevő régészek készítették, a szondázás is víz alatti régészeti felügyelet alatt történt. Megállapítottuk, hogy a lapos fenekű hajónak gerince nincs, elkeskenyedő orrtőkében végződik. A megfigyelhető borda egyetlen fából van kifaragva. A palánk deszkái átlagosan 20 cm szélesek, vasszögekkel rögzítették azokat a bordához. A fenékdeszkák között kívülről tömítették (szerves anyaggal), a tömítést vaskapcsokkal rögzítették. A test 2,5 m széles. A meder felőli végétől a test középső részén található szétroncsolt rész 12,1 m hosszú, a szétroncsolt szakasz 2,6 m hosszú, a part felé eső részen, a kövek és az uszadék fák között még 2 m hosszan érzékelhető a test. Teljes hossza tehát legalább 16 m. Az oldalpalánk 73 cm magas. A hosszú, keskeny test a luntra típusú hajókra emlékeztet. A hajó bordájából vett mintából megállapítható, hogy a fa kivágásának legkorábbi időpontja 1848 volt.

A szondázást az 1. roncs középső részén, a sérült felületen kezdtük meg. A választást az indokolta, hogy itt hiányzott a hajófenék, tehát roncsolás nélkül nyílt lehetőség az esetleges rakomány mibenlétének megállapítására. A szondát 20–30 cm mélységre bontottuk ki air-lift-tel. A 2,5×2,5 m-es szondában rakományra utaló nyom nem volt. Az üledékből az újkori kerámia mellett tucatnyi kézzel készült őskori (késő bronzkori) kerámiát találtunk. Ez arra utal, hogy a közelben a Tisza őskori lelőhelyet mosott el.

Megállapítottuk tehát, hogy az 1723-ban elsüllyedt hajóra utaló nyom nem került elő.

TÓTH JÁNOS ATTILA

368. Szegerdő határa
(Somogy megye) R?, H

Az M7 S 46–47 sz. lelőhelyek Szegerdőtől DDNy-ra 1 km-re találhatóak a Hamuházi-tábla nevű dűlőben, az

M7 felé vezető bekötőút és a Marót-völgyi-csatorna között (178200 és 178600 km-szelvény). A terepbejárás során ezen É–D-i irányú, alacsonyabb domb K-i peremén, a leendő pihenőhely területén lokalizált lelőhely az S 45 (Hamuházi-tábla 1), e dombhát DNy-i részén, a leendő nyomvonalon lévő pedig az S 46 számot kapta.

Hamuházi-tábla: 2004. május 18-án kezdtük meg a humuszolást. A 178+200–178+500 km-szelvényben 3850 m²-en 75 objektumot tártunk fel. A jórészt őskori (feltehetően rézkori) gödrök és cölöplyukak elszórtan helyezkedtek el, kevés leletanyagot tartalmaztak. A humuszdepótól É-ra nyitott kutatóárok Ny-i részében (az S 47 mellett) már megjelentek a 9. századra keltezhető objektumok is.

Maróti-völgy: A lelőhely a csatorna partján húzódik egy legelőn, amelynek déli szélét szeli át a leendő nyomvonal (178+500–178+600 km-szelvény). Az S 46-tól jelenleg egy erdősáv választja el. A 3400 m² feltárt területen 115 objektum (gödrök, cölöplyukak, árkok), egy 9. századi település maradványai kerültek felszínre. Egy tucatnyi objektum még az említett őskori telephez tartozik.

A munkát 2004. június 6-án fejeztük be. Megfigyeléseink szerint e két lelőhely összetartozik.

Munkatársak: Gallina Zsolt, Somogyi Krisztina.

MOLNÁR ISTVÁN

369. Szegvár, kastély

(Csongrád megye) Ő, V, Kk

1988–1992 között dr. Vörös Gabriella régészeti feltárásokat folytatott a régi megyeháza és a Kurca-patak közötti területen. 2004. július 5. és augusztus 5. között a régi megyeháza mögötti magas parton régészeti feltárást végeztünk, amely az 1992-ben félbeszakadt ásatások folytatása, s egyben lezárása volt. Befejeztük az 1992-ben csak részben kibontott gödrök feltárását, valamint az eddig kiásott területtől déli irányban tovább folytattuk a kutatást. A feltárás folyamán hat régészeti objektumként értékelhető gödör került elő. (Folytattuk az 1992-ben félbemaradt számozást.) Kettő a Dóczy udvarházhoz tartozó gabonatarló verem, melyeket később egy darabig szemétdörmöként használtak. Kettő őskori, egy kora vaskori. Kettő a kora vaskor és késő középkor közötti, lelet nem került elő belőlük. A három egymásba beleásott gödör közül a legkorábbi kora vaskori. Mindhárom átvágja a késő középkori gödör. Az 1992-ben feltárt területtől délre újabb 18. századi falak kerültek elő. Ezek építése részben a Károlyi-kastély (1726–1728), részben a megyeháza időszakára (1768–1773) tehető.

A leletek a szentesi Koszta József Múzeumba kerültek.

TÓTH ZSOLT

370. Szentendre, Római tábor
(Pest megye) Ró

2004 júniusa és szeptembere között régészeti ásatásokat folytattunk Ulcisia Castra római táborának déli ka-